

Štátna pomoc na životné prostredie

Zákon NR SR č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci nadobudol účinnosť 1. januára 2000. Prijatie zákona a jeho implementácia v praxi je jednou z podmienok pre vstup Slovenskej republiky do Európskej únie. Zákon rešpektuje základné princípy vyplývajúce z čl. 87 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a príslušné smernice EÚ, ktoré upravujú poskytovanie a monitorovanie štátnej pomoci.

Štátnou pomocou sa podľa tohto zákona rozumie každá pomoc v akejkoľvek forme, ktorú poskytuje na podnikanie alebo v súvislosti s ním poskytovateľ priamo alebo nepriamo z prostriedkov štátneho rozpočtu, zo svojho rozpočtu, alebo z vlastných zdrojov podnikateľovi.

Zákon sa vzťahuje na poskytovateľov i na príjemcov štátnej pomoci. Poskytovateľmi štátnej pomoci sú štátne orgány, štátne i komerčné peňažné ústavy, štátne fondy, daňové a colné úrady, obce a ďalšie právnické osoby, ktoré sú na to podľa zákona oprávnené. Od 1. januára 2000 sa môže štátna pomoc poskytnúť len v súlade a za podmienok ustanovených týmto zákonom. Na štátnu pomoc v zmysle zákona nie je právny nárok. Cieľom zákona je okrem iného zabrániť poskytovaniu takej štátnej pomoci, ktorá narúša alebo obmedzuje hospodársku súťaž, alebo nepriaznivo ovplyvňuje obchod medzi Slovenskou republikou a Európskym spoločenstvom (ES).

Z tohto vyplýva i zriadenie Úradu pre štátnu pomoc (ÚŠP) ako orgánu štátnej správy na posudzovanie, hodnotenie, schvaľovanie, kontrolu poskytnutia a evidenciu štátnej pomoci. Nadväzne na úlohy úradu zákon ustanovuje jeho pôsobnosť a právomoci voči poskytovate-

ľom, ako aj voči príjemcom štátnej pomoci.

Štátna pomoc poskytnutá bez súhlasenia tohto úradu (s výnimkou minimálnej pomoci podľa § 3 zákona, t. j. pomoci, ktorá neprekročí súhrnne 100 000 eur v priebehu troch kalendárnych rokov, okrem výnimiek uvedených v § 3 zákona o štátnej pomoci), je podľa zákona neoprávnená a príjemca ju bude musieť vrátiť a poskytovateľ zaplatiť príslušné penále.

V prípade, ak poskytovateľ poskytne príjemcovi minimálnu štátnu pomoc, je v zmysle zákona povinný oznámiť to Úradu pre štátnu pomoc do 15 dní. Príjemca je povinný oznámiť úradu jej prijatie do 15 dní. Zákon vymedzuje prípady, v ktorých sa štátna pomoc môže poskytnúť. Štátna pomoc sa môže poskytnúť na hospodársky rozvojtých okresov, kde je životná úroveň mimoriadne nízka, alebo je v nich vysoká nezamestnanosť. Sú to tie okresy, kde podiel hrubého domáceho produktu na obyvateľa nedosahuje 75 % hrubého domáceho produktu na obyvateľa v priemere za posledné tri roky.

Štátna pomoc sa môže poskytnúť v záujme ochrany a tvorby životného prostredia podnikateľovi, ktorý v čase zavádzania výroby nemohol využiť najlepšiu dostupnú technológiu na ochranu životného prostredia, vo výške:

- do 15 % nákladov vynaložených na obstaranie novej technológie, ktorá spĺňa požiadavky vyplývajúce z platných právnych predpisov,
- do 30 % nákladov vynaložených na obstaranie novej technológie, ktorá umožňuje dosiahnuť podstatne vyššiu úroveň ochrany ži-

votného prostredia, ako to vyplýva z platných právnych úprav.

Ďalej sú v zákone upravené podmienky na poskytovanie štátnej pomoci na rozvoj okresov, na výskum a vývoj, pre malých a stredných podnikateľov.

Štátna pomoc na zabezpečenie poradenských služieb vrátane školení v oblasti ochrany životného prostredia sa môže poskytnúť do výšky 50 % nákladov za prijaté poradenské a konzultačné služby.

Štátna pomoc na prevádzkové náklady sa môže poskytnúť len v okresoch, v ktorých podiel hrubého domáceho produktu na obyvateľa nedosahuje 75 % hodnoty hrubého domáceho produktu na obyvateľa SR (v priemere za posledné tri roky) a len dočasne. Podmienkou je zabezpečenie zníženia znečistenia alebo rýchlejšie zavedenie efektívnejšieho využívania zdrojov. Štátna pomoc sa môže poskytnúť na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov alebo na zachovanie zdrojov energie, na podporu osvetly a informovanosti o životnom prostredí, na podporu výrobcov, ktoré spĺňajú podmienky ochrany životného prostredia, ako aj na obnovu oblastí s poškodeným životným prostredím. Pri poskytovaní štátnej pomoci sa prihliada najmä na ekologickú zaťaženosť územia a na environmentálny prínos riešenia problému. Postup predkladania žiadosti o poskytnutie štátnej pomoci na životné prostredie upravuje vyhláška MŽP SR č. 138/2000 Z. z., § 2 a § 3.

Miroslav Rusko

